

§ 171.

Denne Paragraf indeholder i Sammen- drag, hvad der i det tidligere Forslag var optaget som et særligt Kapitel, nemlig som 6te Afsnits Kapitel I.

Kapitel XV:

Syn og Skøn.

Medens der til „Vidner“ kun henregnes Folk, der kunne (eller antages at kunne) meddele noget til Oplysning i Sagen paa Grundlag af et forudgaaende specielt Kendskab til *konkrete* Forhold, der staa i Forbindelse med denne, maa til „Skønsmænd“ henregnes saadanne, der kunne meddele noget til Oplysning i Sagen, i Kraft af deres *almindelige Sagkundskab* paa et eller andet Omraade. Selvfølgelig bør denne Sondring ikke gennemføres paa doktrinær Maade, og særlig bør der ikke være Tale om, at et Vidne ophører at være Vidne, saa snart der rettes Spørgsmaal til det om de Slutninger, det i Kraft af sin mulige almindelige Sagkundskab maatte have draget af de konkrete Forhold, Sagen vedrørende, som det er kommet i Berøring med som Vidne. Derimod har den angivne Sondring i sin Almindelighed en bestemt praktisk Betydning. Denne viser sig først og fremmest deri, at Personer, der have et forudgaaende Kendskab til Sagens konkrete Fakta, ere pligtige at møde og afgive Forklaring i Henhold til en paa en Parts ensidige Begæring udfærdiget Vidneindkaldelse, medens en Person, hvis Medvirken alene søges paa Grund af hans almindelige Sagkundskab, kun er pligtig at efterkomme en ligefrem Udmeldelse af Retten.*) Denne Forskel i Maaden, hvor-

*) En anden Sag er, at det kan være mest praktisk, altid at efterkomme en Vidneindkaldelse, dels fordi man ej paa Forhaand kan vide, hvad Forbindelse der mulig kan være mellem ens tilfældige Erfaringer og den paagældende Sag, dels fordi man ikke kan være sikker paa, at Retten er opmærksom paa det uberettigede i Indkaldelsen, og derfor ved at udeblive risikerer bag efter at skulle søge en Udeblivelseskendelse omgjort i Henhold til § 153 in fine. Saa snart det imidlertid under vedkommendes Møde bliver klart, at det kun er hans almindelige Sagkundskab, Parten har Brug for, kan han protestere mod Afhøringen, saa længe indtil der foreligger en Udmeldelse fra Rettens Side, og han dermed faar den Stilling i Sagen og den Godtgørelse, der tilkommer ham som Skønsmænd.

paa den paagældende formelt drages ind i Sagen, øver igen sin Indflydelse paa hans Stilling under denne, bl. a. med Hensyn til hans Godtgørelseskrav (sml. § 170 og § 187).

Det anførte udelukker imidlertid ikke, at den, der alene i Kraft af sin almindelige Sagkundskab kan give Oplysning i Sagen, kan møde og forklare som Vidne, *naar han dertil er villig*, og det hvad enten saadan Forklaring forudsætter, at han i Forvejen har ladet sig forevise den Ting, han skal skønne over, eller denne forelægges ham i Retten, eller endelig Skønnet kan angives uden nogen Besigtigelse og blot fremtræder gennem Svar paa Spørgsmaal af almindelig Karakter om, hvad han som sagkyndig antager angaaende de og de Omstændigheder. Paa Grund af den Parterne indrømmede fri Adgang til at fremføre, hvilken Art Beviser de ville, og den Retten indrømmede Frihed i Bevisbedømmelsen, er der intet til Hinder for, at Retten kan anse en saadan Forklaring af et eller flere „sagkyndige Vidner“ for lige saa bevisende som et Skøn; men paa Forhaand er der altid Grund til at antage, at der vil blive tillagt en Erklæring fra det af Parten ensidig fremstillede sagkyndige Vidne mindre Vægt end en Erklæring af en Skønsmænd, der er udmeldt af Retten, efter at i Forvejen begge Parter have haft Lejlighed til at udtale sig om Valget, ligesom Skønsmænd ofte paa Foranledning af denne Rettens Udmeldelse vil have anstillet særlige Iagttagelser og Undersøgelser.

Med Hensyn til nærværende Kapitels Forhold til det tidligere Forslags 2det Afsnit, Kapitel III, 2den Underafdeling (jfr. § 192 og 6te Afsnit, Kapitel I) skal bemærkes, at der dels er foretaget nogle reaktionelle Ændringer (de til Straffeprocudkastets Syns- og Skønsregler svarende Bestemmelser ere redigerede overensstemmende med disse), dels er tilføjet nogle supplerende Bestemmelser, dels endelig ere foretaget enkelte mindre Realitetsændringer. Blandt disse sidste er der kun Grund til at fremhæve følgende:

Der er givet den Ret, til hvilken Begæring om Optagelse af Syn eller Skøn rettes, Beføjelse til at udmelde Syns- og Skønsmænd, selv om den er nødt til at søge disse andet Steds end inden for, hvad der ellers er dens territoriale Omraade. Denne Regel, der er ensartet med den for Vidners Indkaldelse i § 151 givne Regel, er ligesom denne motiveret ved Ønskeligheden af at undgaa alle tidsspildende Formaliteter.